

men nos circumambit, neque tota simul, neque particulatim ab eisdem hominibus peragrari potest.

ANNOTATIONES IN

primum caput.

Distinguit author in hoc primo capite Geographiam à Chorographia, asseritq; hanc ab ista differre in tribus. Primo, Geographus describit uniuersaliores orbis terræ partes, secundum rectam iustamq; symmetriæ rationem, tantum ad se inuicem, quam ad totum terrarum orbem & ambitum. Chorographus uero describit singulas partes diuisim, etiam minutas quasq; putat explicat seorsum pictura certa locum aliquem absque omni comparatione ad alia loca atq; ad totum terræ ambitum. Hanc differentiam Ptolemæus exprimit exemplo & comparatione artis pictorum, qui in figurandis corporum imaginibus, maiora membra primum lineis suis explicant, uelut caput, brachia, manus, pectus, uentrem, coxas, crura, pedes. Deinde minutiora membra illis maioribus contenta, uelut oculum, nasum, os, &c. suis lineamentis & aptis coloribus representat. Sic etiam geographia maiora loca, uelut celebriores ciuitates, integras provincias, & maiora flumina descriptione representat. Chorographia uero minima quedam loca, uelut uillas, arces, portus, riuulos, prædæ, saltus, &c. quam similis potest accommodatis coloribus explicare molitur. Altera differentia hæc assignatur, quod Chorographus aduertit qualitatem loci, hoc est, accidentia, Geographus autem uersatur circa quantitatem & symmetriam locorum, tum inter se, tum ad totius telluris ambitum. Tertium discrimen est, quod Chorographos necesse est esse pictores, qui singulorum locorum faciem & qualitatem adamussim pictura expriment. Geographus autem per exiles punctos, quibus loca ciuitatesq; significantur & ipsorum nominum inscriptiones, conatur indicare & eorum situs, atq; totius terrarum orbis figuram. Hinc est, quod chorographia mathematicæ institutionis nihil eget, geographiæ uero mathematica plurimum est necessaria.

Quæ nam sint ad Geographiæ præsupponenda. Cap. II.

Vis igitur finis sit eius, qui Geographiam exercere uelit, ac in quo differat à Chorographia, per hæc quasi summatim sit nota

tum. Cum uero impræsentiarum sit propositum, nostræ habitabilis describere orbem, ut quam maxime cum ueritate congruat, necessarium arbitramur præmittere, peregrinationis historiâ esse, quæ notitiâ præster ad institutionem talem, utpotè quæ plurimum afferat cognitionis, ex traditione eorum qui præditi scientiâ speculatiua, regiones particulatim peragrarunt: quodq; cōsideratio ac traditio hæc partim sit geometrica, partim uero superiorum constet obseruatione. Siquidem ad Geometriam spectat, quod per subtiles distantiarum dimensioes locorum inter se positiones reddatur manifestæ: ad obseruationem autem superiorum, quod idem fiat per apparentiâ, ex instrumentis, quibus astra & umbræ obseruantur, quod & perfectius est & certius, alterum autem difficilius, ac illius indigens opè. Primum enim quum necessarium existat, ut supponatur, secundum utrumque modum, ad quamnam mundi positionem, duorum locorum inquisitorum distantia uergat, (nō enim simpliciter, aut solū hoc scire oportet, quantum locus unus distet ab alio, sed quoniam uersus, hoc est, ut dicere sciamus, num ad septentrionem, aut ortum, siue ad partiliores eorum inclinationes tendat) impossibile est, exacte hoc cōsiderare, absq; obseruatione, quæ per prædicta fit instrumenta, per quæ in omni loco ac tēpore facile, & lineæ meridianæ positio ostēditur, & per ipsam ignotæ locorum distantia. Inde & hoc cōcedi necesse est, dimensionem, quæ per numerum fit stadiorum, haud quaquam certam nobis iuxta ueritatem præbere depræhensionem: quoniam raro in uias rectas incidere contingit, propter circuitus uarios, qui & euntibus & nauigantibus occurrere solent: & quia necesse est, ad rectitudinem inueniendâ, id, quod in uis, tam ex qualitibus, quam ex quantitibus redundat, coniecturando tantum, ab integris subtrahere stadiis. In nauigationibus autem uentorum status, qui ut plurimum

uires